

*ІГНАТЬЄВА О. В., бізнес-тренерка, експертка із ігротехнологій*

*Академія фінансової грамоти ГО «Спілка жінок Рівненщини»*

*ІГНАТЬЄВА С. О., учениця*

*Обласний науковий ліцей, м. Рівне*

## **КЛУБ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЯК ПЛАТФОРМА З ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Основним рушієм розвитку держави в усі часи, а особливо воєнні та поствоєнні, є соціально врівноважене, фінансово стабільне суспільство, в якому кожна молода людина може зреалізувати свої знання, вміння та навички. Однією із основних компетенцій кожного є фінансова грамотність як провідник до успіху в усіх сферах життя людини, а особливо у підприємстві. Позитивним кроком державної політики у 2019 році стало введення предмету «Фінансова грамотність» у навчальні програми для учнів 10–11 класів [1]. Стартував у 2019 році Національний проєкт із фінансової грамотності за сприяння Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що направлений на підвищення фінансової обізнаності педагогів шкіл, викладачів предмету «Фінансова грамотність» у школах [2].

Звичайно, це позитивні зміни, та розповсюджуються вони лише на учнів 10-11 класів, і то за умови, що такий предмет у навчальному закладі введено. Одним із ключових питань на сьогодні є поширення знань та компетенцій із фінансової грамотності серед молоді, яка їх не отримала через відсутність у навчальних закладах відповідних дисциплін. Негативним наслідком відсутності відповідного навчання є низька якість або повна відсутність знань у молоді з фінансової грамотності та навичок з підприємництва. Вирішення цієї проблеми в короткостроковій перспективі

неможливе, адже для отримання результатів необхідні не лише теоретичні знання, але й навички використання знань на практиці. Отримання швидких результатів можливе шляхом формування середовища, у якому фінансова грамотність активно розповсюджуватимуться серед молоді самою ж молоддю, наприклад, через створення і функціонування Клубів фінансових ігор. Бути фінансово грамотним має бути модно і цю тенденцію потрібно розповсюджувати за методикою «рівний-рівному» та у форматах ігрових технологій.

З метою перевірки такого шляху навчання ми створили Клуб фінансової грамотності в Обласному науковому ліцеї Рівненської обласної ради. Для визначення початкового рівня підготовки ми провели опитування учасників Клубу на початку його існування. В опитуванні взяли участь учні 8–9-х класів. На питання «Чи хотіли б ви стати підприємцем/ницею?» 85 % опитаних дали ствердну відповідь. На питання «Чи маєте ідею, яку б хотіли втілити?» 43 % відповіли «так» і 57 % зазначили, що їм «важко відповісти». На питання «Чи вмієте ви рахувати прибутковість?» лише 28 % відповіли «так», а питання «Чи знаєте що таке бізнес-план?» викликало труднощі у 57 %. Особливо вражає, що 100 % молоді обрали стратегію партнерства у бізнесі, на противагу стратегії монопольної (самостійної) діяльності, що була широко поширена серед старшого покоління власників бізнесів. На жаль, такі поняття як капітал, активи, пасиви, фінансова свобода, фінансова незалежність, ризикове страхування є незрозумілими для учасників опитування та лише 43 % розуміють сутність понять депозит, кредит, страхування життя.

Метою створення Клубу фінансової грамотності стало створення середовища як платформи з підготовки молоді до підприємницької діяльності. Завданнями діяльності Клубу визначили – набуття та практичне застосування навичок із фінансової грамотності, написання та реалізація проєктів, створення ідей для соціального шкільного підприємництва та їх

реалізація, організація та проведення заходів, ігор з метою розвитку фінансового мислення, створення можливості для саморозвитку і набуття навичок підприємництва.

Засідання Клубу відбувалось із використанням симулятора з управління ресурсами «Життєвий капітал». Це ігрова розробка харківської команди ГО «Діловий клуб «Партнер» на чолі із Сергієм Івагло, яка отримала схвалення МОН для використання у навчальному процесі в освітніх закладах [3]. Кожна зустріч Клубу включала теоретичну та практичну складові. Розглядалися такі теми – «Правила успішної самопрезентації», «Розрахунок суми життєвого капіталу», «Фінансова подушка безпеки та правила її накопичення», «Методи генерації бізнес-ідей», «Розрахунок прибутковості бізнесу», «Алгоритм прийняття фінансових рішень».

У зв'язку із введенням дистанційного навчання зустрічі Клубу у закладі освіти були обмежені і був обраний шлях реалізації проекту у соціальній мережі Instagram через створення онлайн-проєкту «Fly» [4]. Як визначили авторки проєкту, «Fly» – це платформа для підлітків 12–17 років, де можна легко, цікаво та доступно освоїти основні знання із фінансової проблематики та підприємництва. Мережа Instagram була обрана через те, що учасники Клубу та більшість підлітків мають свої сторінки і проводять багато вільного часу саме в цій соціальній мережі, чим складають цільову аудиторію для Клубу та онлайн-проєкту.

На сторінках проєкту «Fly» розглядалися важливі теми, що стосуються фінансової грамотності, підприємницької діяльності в підлітковому віці, правильних комунікацій про гроші. Важливим елементом стало оформлення сторінки в Instagram, а саме наявність інформації про фінансову подушку безпеки, правила самопрезентації, огляд корисних книг, завдяки яким потрібно вивчати фінансову

грамотність, висвітлення цікавої статистики, пояснення теорії квадранту Кійосакі та інші.

Також були організовані заходи, зокрема: онлайн дебати на теми «Чи варто підліткам займатися підприємництвом?», «Чи варто в школі вивчати окремих предмет «Фінансова грамотність?», «Чи потрібна школярам профорієнтація у 7–8 класі?» та захід на тему «Як правильно зберігати гроші?». Важливим індикатором ефективної діяльності проекту стало те, що перші заходи проводились з допомогою наставників, а останні – повністю за ініціативою та організацією учасників Клубу фінансової грамотності.

Учасниками Клубу фінансової грамотності організовувались комерційні заходи (майстер-класи, фінансові ігри, участь у записі подкастів), які продемонстрували практичне застосування підприємницьких навичок учасників Клубу, що помітно вирізняло їх серед однолітків.

Отож, досліджуючи тему «Клуб фінансової грамотності як платформа з підготовки молоді до підприємницької діяльності» ми прийшли до таких висновків:

- суспільство страждає від фінансового невігластва молодого покоління. Причинами таких ситуацій є невміння заробляти та розподіляти гроші, невміння зберігати та інвестувати, невміння користуватись фінансовими послугами, невміння приймати правильні й усвідомлені фінансові рішення, схильність до участі у фінансових пірамідах та незаконних видах заробітків;

- часто навчання з тем фінансової грамотності носять суто теоретичний характер, без навчання практичним навичкам, що призводить до відсутності фінансової культури у більшості молодих людей та, на жаль, неможливості вирішення цієї проблеми;

- найбільш болючою є перспектива щодо вирішення цієї проблеми, адже вже сьогодні потрібно реалізовувати заходи і навчати дітей, щоб через 10 років отримати позитивні зміни у діяльності цілого покоління;

- однією з основних компетенцій кожного у складні часи війни має стати фінансова грамотність та підприємництво як провідник до успіху в усіх сферах життя людини. Одним із ключових питань на сьогодні є поширення не тільки знань, а напрацьованих методик із фінансової грамотності та підприємництва серед молоді через ігротехнології, зокрема симулятор з управління ресурсами «Життєвий капітал»;

- пішовши в життя після школи, діти не встигають набути потрібні навички і потерпають від невдач, саме тому існування Клубу фінансової грамотності у навчальному закладі допомагає самореалізації молоді та досягненню успіхів у підприємницькій діяльності;

- вирішення означених завдань вбачаємо у навчанні молоді використовувати інтерактивні та ігрові методики в роботі Клубу фінансової грамотності;

- втілення на практиці навчання за принципом «рівний-рівному» та сторінки в соціальній мережі Instagram цілком забезпечують бажані результати і учасники Клубу фінансових ігор набувають практичних навичок щодо підприємницького мислення та практики втілення підприємницьких ідей;

- особливо корисним вважаємо використання та запровадження досвіду діяльності Клубу фінансової грамотності у воєнний та поствоєнний час з метою досягнення швидких та ефективних результатів навчання підприємництву молоді.

## ЛІТЕРАТУРА

1. З 1 вересня школярі вивчатимуть фінансову грамотність за новими підручниками. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/z-1-veresnya-shkolyari-vivchatimut-finansovu-gramotnist-za-novimi-pidruchnikami>
2. В Україні стартує трирічний Національний проект з фінансової грамотності. URL : <https://www.fg.gov.ua/articles/42976-v-ukraini-startuie-tryrichnyi-natsionalnyi-proekt-z-finansovoi-hramotnosti.html>
3. Підприємництво та фінансова грамотність 8-9 клас. URL : [https://osvita.ua/doc/files/news/830/83023/Pidpriyemnictvo\\_ta\\_fin\\_gramotnist\\_8-9kl\\_.pdf](https://osvita.ua/doc/files/news/830/83023/Pidpriyemnictvo_ta_fin_gramotnist_8-9kl_.pdf)
4. Fly. URL : [https://instagram.com/flyrivne?utm\\_medium=copy\\_link&fbclid=IwAR1ej1xyFNyIoRExzTorl8cggendBjg9tMoay2HyPLKo3l1jre5vyVgvNAk](https://instagram.com/flyrivne?utm_medium=copy_link&fbclid=IwAR1ej1xyFNyIoRExzTorl8cggendBjg9tMoay2HyPLKo3l1jre5vyVgvNAk)